

RĂSĂRITUL NOSTRU

Unicul organ Surdo-pedagogic din țară

DIRECTOR V. DIMITRIU-LEORDA Redacția și Ad-strația :

Calea 13 Septembrie Nr. 8 București

Anna Sullivan

In America a încetat din viață, la o frumoasă vârstă de 70 ani, Anna Sullivan, soția decedatului Macy, prodigioasă educatoare a celebrei surdo-mute oarbe Helen Keller.

Anna Sullivan, a văzut lumina zilei la Springfield în satul Massachusetts (U. S. A.). Încă din mica copilărie ea a orbit. La 14 ani a intrat în Institutul Perkins de unde mai târziu a recăpătat puțin din vederea pierdută. În anul 1886, căpitanul Keller, tatăl Helenei ființă minunată surdo-mută, s'a adresat Institutului Perkins cerând o învățătoare pentru nenorocita lui fetiță de 6 ani. A fost recomandată cu căldură d-ra Sullivan pentru educația micii copile și d-n 3 Martie 1887 s'a stabilit în locuința ei. Data aceasta este memorabilă în viața Elenei Keller și pentru istoria educației surdo-muților. Se cunoaște cât de mult a folosit Elenei Keller din educația primită din partea inteligentei și afecționatei d-rei Sullivan.

Nenorocita copilă inconșturată de o mare terenitate întunecoasă și de o surzenie accentuată, a primit în sufletul ei o nouă lumină. A început a scrie și a ceti și a vorbi prin sistemul alfabetului manual.

Caracterul ei violent s'a domolit, permițând să înțeleagă bună-tatea și frumusețea oamenilor. Însoțită de mâna învățătoarei ea

a putut frecventa cele mai mari școli, ajungând la un grad de cultură foarte înaintat, putând fi învidiată chiar de multe persoane fără defecte fizice.

Binele ce l-a făcut d-ra Sullivan, a fost eternizat într-o operă publicată de Elena Keller în anul 1903 și intitulată „Istoria vieții mele”. Foarte interesante sunt și notele suplimentare a vieții și educației, de Elena Keller, care completează autobiografia surdomutei oarbe americane. Este o carte care se citește cu mare interes și plăcere. Italia are o traducere foarte bună din partea oarbe Clelia Allegri.

Foarte mișcător pentru simplitatea lor sunt cuvintele cu care eleva, care a ajuns la vârsta de 57 ani, anunță moartea mult iubitei sale învățătoare, căreia îi este îndatorată pentru educația primită.

„Învățătoarea mea scrie ea — s'a ușurat de suferință. Eu rog pe D-zeu să-i permită de a putea trăi în marea întinericului. În curând voi putea urma morții sale, ca iarăși să-mi surdă. A plecat numai pentru puțin timp, dar pentru mine este ca și cum ar fi prezentă, până când ochii mei se vor deschide la lumina eternă și urechile mele vor auzi armonia cerului. Numai atunci sufletul meu se va despărți de lanțurile ce-l ține legat.

Un surdo-mut, fost general rus, mort în mizerie

De curând, la Varșovia, într'un azil de noapte, a murit un bătrân cerșetor surdo-mut.

Din actele găsite asupra lui, reiese că decedatul este ducele

rus Timofiew Muratov, fost general în armata țaristă.

El era fratele fostului guvernator din Kursk, fiind de aproape înrudit cu familia țaristă. A fost căsătorit cu ducesa Galitin.

Psihologia Surdo-mutului

V.

Am spus că o primă senzațiune deschide calea celei ce o urmează și că o senzațiune actuală deșteaptă, recheamă și întărește conștiința o altă senzațiune asemănătoare anterioară. Ori, ceea ce este adevărat pentru senzibilitatea fiziologică este egal pentru senzibilitatea psihică, pentru a cărei dezvoltare și perfecționare avem aceleași mijloace, același principiu: repetiția și obișnuința.

Trebuie de reținut bine că o senzibilitate senzorială sau psihică, că o senzațiune sau idee nu poate avea sens în spiritul omului decât în comparație cu alte senzațiuni sau idei de care se diferențiază într'un fel sau altul în timp s'au spațiu; nu poate avea sens și loc în conștiință decât în urma procesului fiziologic și psihic în care s'au întâlnit cu ideile vechi. Aceasta explică pentru ce și cum conștiința, gândirea rațiunea și judecata se dezvoltă și se perfecționează prin înmulțirea percepțiilor și cunoștințelor de tot felul.

Acțiunea de observare și condițiile speciale de dezvoltare psihică a surdomutului ne permit să constatăm dacă: ideea ce și-o face despre un lucru sau obiect este sau nu strâns legată de percepțiunile anterioare sau actuale pe care le are; la el putem vedea sau urmări creșterea unei idei în măsura percepțiilor sau cunoștințelor numeroase căpătate de la acel obiect sau de la imaginea lui (ideea).

Vedem dar că ideea ce și-o face în momentul în care i-am arătat un obiect, un cal de exemplu, nu este legată numai prin senzațiunea sau senzațiunile ce i-au dat vederea actuală a calului, ci prin toate ideile anterioare ce le-a putut căpăta despre cal. Dealtfel ideea actuală este totdeauna strâns condiționată sau legată de starea conștiinței adică de dezvoltarea intelectuală anterioară a omului.

Aceasta explică cu prisosință diferența între ideea ce o poate da același obiect, exemplul calul, unui savant, unui sportmen, u-

nui ignorant și putem spune unui surdomut. Diferența între ideile unui savant și ale unui ignorant despre același obiect e tocmai ca diferența între aceleași note muzicale date de un instrument minunat de rezonant și perfecționat și altul rustic și simplu. La savant cea mai mică idee are numeroase repercusiuni asemănătoare armoniei notei date de instrumentul perfect, pe când la ignorant ideea rămâne simplă, fără rezonanță armonică.

În psihogeneza din care studiul surdomutului face să răsăre o lumină strălucitoare, punctul principal este rolul limbii artificiale, convențională, vorbită și scrisă în dezvoltarea facultăților intelectuale, psihice și morale. La vorbitor acest punct principal e mai greu de văzut; dar el nu poate scăpa din vedere la surdomut.

La acesta, la surdomut, în adevăr, condițiunile aceluiași învățământ obligă a se urma fazele naturale în prezentarea și învățarea lucrurilor prin limbaj și a constata dacă aceste faze sunt exact aceleași cu ale gândirii, ceea ce face ca, aci ca peste tot în biologie, să ajute la desvolta-

Duminică 20 Februarie a. c. s'a ținut adunarea generală a Societății de Surdo-Muți de sub președinția de onoare a M. S. Regina Maria. Adunarea a fost prezidată de sculptorul Dimitriu Leorda, președintele activ al Societății.

Adunarea a votat darea de seamă dând descărcare comitetului de gestiunea pe anul 1937 după care s'a disolvat consiliul de administrație.

D. sculptor Dimitriu-Leorda a fost reales, în unanimitate, președintele societății pe 4 ani.

Procedându-se la alegerea noului Consiliu de administrație, s'a ales noua formație după cum urmează: d. Ion Petrescu și d-na Silvia Leorda, vicepreședinți; d. C. Gheorghiu, secretar și interpret d. Gh. Păiș, casier; d-na Eugenia Petrescu, d-nii Ernest Săvescu; Oschinzon; Ion Dumitru; N. Gheorghiu; Aristide Aliman și Iacobson, consilieri; d-nii Tudor Greu, Gh. Lăcătuș și Mihail Popescu, cenzi.

D. președinte Dimitriu-Leorda relevând activitatea desfășurată de Societate pe ultimii 2 ani, arătând viul interes ce a depus pentru ridicarea acesteia la un prestigiu îmbucurător de care astăzi oricine poate fi mândru, a promis că-și va depune toată vigoarea spre a-și împlini tot programul edificiului „Casei Tăcerii” ca astfel

congresul internațional și interbalcanic al surdo-muților din vara 1940 să ne găsească la înălțimea chemării noastre spre onoarea scumpei noastre Țări și a Regelui nostru iubit.

Principele Henry Ghika, fondatorul Societății surdo-muților a adus elogii d-ului președinte Dimitriu-Leorda pentru rodnică activitate depusă în toate direcțiile: Școala în care a pregătit atâția elevi cari azi îi datorează existența, activitatea prin presă, însărcinarea de delegat al României la congresul dela Paris îndeplinită atât de frumos spre onoarea Țării noastre și

inițiativa ce și-a luat-o de a fonda cu orice mijloace edificiul Casei Tăcerii, terminând roagă adunarea a fi proclamat ca vice-președinte de onoare al societății, ca o răsplată a muncii depuse, ceea ce adunarea a aprobat, aplaudându-l.

Deasemenea și d-nii Gusti Brigadoi și Ernest Săvescu au fost proclamați membrii onorifici.

La ora 1 p. m., noul consiliu, în frunte cu d. președinte Dimitriu-Leorda, au depus legiuitul jurământ în fața drapelului simbol al credinței și iubirii de aproapele.

La ce ne întoarcem?

În onoratul ziar „Universul” nr. 49 din 19 Februarie 1938, o întâmpinare sub titlul „Rătmul nou” atrăgea atenția asupra deciziei ministeriale arătând că toți cei înlocuiți, în timpul dela 1 Ianuarie la 10 Februarie 1938, vor fi repuși la locurile lor, adăugând ca toți aceștia sunt oameni care au aparținut unui regim politic învechit.

Se întrebă Universul: „La ce ne întoarcem?”

Începem o eră nouă, cu oameni vechi, selecționați după învechita metodă electorală? Nu vrem să generalizăm; însă nu putem trece cu vederea cazuri autentice. Iată unul cunoscut de noi. În orașul Focșani există o școală de surdo-muți, al cărei director suportă o cenzură pe 15 zile pentru proastă conducere și pe dea-

supra, o condamnare penală îi pecetluște personalitatea. Într'adevăr judecătoria de ocol i-a aplicat amenda de 1.250 lei pentru lovire. Dosarul nr. 1832 din 1936, aflat la secția I-a a Tribunalului vorbește și stă la dispoziție.

Dar nu numai dosarele sau numai gazetele vorbesc, ci și legea școlară și anume: La capitolul X, aliniatul E, art. 153 spune: „În timpul instrucțiunii și al judecării învățătorii sunt suspendați de drept din serviciu”.

Dar cei condamnați definitiv? Dacă cei în drept în dorința de bine voiesc să introneze o eră nouă să ia dispozițiunile ce se cuvin.

Altfel cu drept cuvânt se întrebă opinia publică: La ce ne întoarcem?

toare, constituind primele încercări de propozițiuni ale surdomutului. Altfel cuvintele lăsate izolate fără o repetiție și o legătură de altele trec în uitare odată cu imaginile obiectelor. De aceea toată predarea vorbirii să se facă cu toată supravegherea spre a nu se produce nici uitarea nici confuzii în mintea surdomutului din care ies judecări false și propozițiuni neelocice.

Putem releva deci două prime faze în formarea vorbirii surdomutului: formarea ideilor prin prezentarea lucrurilor prin limbajul vorbit și amplificarea și înmulțirea ideilor prin coordonarea lor și prin exercițiul și repetiția stăruitoare a lor. Grație acestor cuvinte care reprezintă lucrurile și celor care reprezintă ideile, spiritul poate lucra cu ele examinându-le, combinându-le și coordonându-le, ca și pe obiecte, cu o ușurință din ce în ce mai mare.

Cuvintele sunt pentru a gândi după cum cifrele sunt pentru a socoti. Și după cum formulele permit calculului de a începe matematicile pure, tot așa cuvintele permit gândirii a se ridica în sferile speculațiunii intelectuale.

ST. ȘERPESCU

SOARTA SPORTULUI TĂCUT

Schiță feroviară

— Vom fi sau nu admiși la campionat —

de Moș Drago

S'au scurs 4 ani de când s'a înființat Clubul Sportiv al surdo-mușilor pe lângă Societatea surdo-mușilor și afiliat la F. R. F. A.

Cu toate intervențiile noastre de altfel repetate, comisia federală nu a decis nici până în prezent să ne admită și pe noi la competiții oficiale.

În Iulie și August 1937 la Paris, în timpul congresului internațional al surdo-mușilor, am asistat la diferite meciuri disputate de echipele surdo-mușilor francezi și străini, din care am plecat cu cele mai frumoase impresii.

La fel și la Budapesta când s'a ținut, tot în August 1937, congresul comitetului internațional al sporturilor făcute, unde au avut loc diferite meciuri și atletism organizat oficial de comitetul internațional în unire cu federația ungară, jucate cu o tehnică admirabilă din partea echipei italiene, Cehoslovacia, Elveția și Germania.

Prima și obținut cele mai frumoase succese pe toată linia sportului.

România a fost admisă în comitetul internațional al sporturilor făcute care își are organizația și sediul la Liège, Belgia, și unde sunt afiliate toate cluburile sportive ale surdo-mușilor din întreaga lume afiliate la Federația fotbalului respectiv al țării lor.

Prin această afiliere la comitetul din Belgia suntem în mod expres obligați să luăm parte la jocuri oficiale și Olimpiada ce au loc din 2 în 2 ani, de data asta la Stockholm Suedia (August 1939).

În luna Iunie 1938 suntem invitați la Sofia să disputăm un meci cu clubul surdo-mușilor bulgari, idem și Ungaria, pentru luna August a. c. la București.

Ne vedem cu surprindere, puși într-o situație din cele mai

neplăcute pentru demnitatea țării noastre prin tratamentul de inferioritate la care suntem puși de comisia federală și în deosebi de d. Luchide, secretarul F. R. F. A., care nu înțelege să ia o hotărâre definitivă cu studierea meticuloasă a compoziției modului de a juca în campionat, alegerea arbitrilor, care după cum am mai arătat nu diferă mult arbitrajul fiind făcut cu fluerul și un steguleț alb.

La 17 Februarie a. c. s'a ținut adunarea generală a F. R. F. A. la care am participat ca delegat al clubului surdo-mușilor. În plină sedință a adunării am cerut cuvântul d-lui Tillea să admită ca și clubul nostru să fie admis la competiții oficiale, arătând situația în care se află sportul surdo-mușilor din străinătate, arătând și probele ce le posed și a căror ori-

ginale au fost copiate, reproduce și înaintate comisiei federale pentru studierea lor.

D. președinte Tillea a răspuns să-i arătăm modalitatea de a juca în campionat și a-i dovedit că cluburile sportive ale surdo-mușilor din străinătate sunt într'adevăr admise la competiții oficiale, ceea ce aceasta dovedește că președintelui F. R. F. A. nu i s'a prezentat întregul dosar înaintat comisiei federale și care formează dezideratul nostru.

O nouă intervenție se va face de noi pe lângă comisia federală și d. președinte Tillea cu prezentarea dovezilor în original.

Atunci vom vedea care este soarta clubului sportiv al surdo-mușilor și dacă ni se va da dreptatea ce o merităm de mult.

V. D. Leorda

Pentru inițiativa surdo-mușilor

În repetate rânduri am făcut apel la simpatia și bunăvoința publicului de a se alătura acțiunii de ridicare a surdo-mușilor, în care apel imploam forurile înalte ale Statului și deosebit deosebită învățământului de surdo-muși, organizându-l în cadrul cerut de timpurile actuale, pentru ca astfel și surdo-mușii să aibă parte de o educație serioasă.

În consecință am stăruit pentru readucerea în Capitală a Institutului de surdo-muși dela Focșani. În curând acest institut împlinește 75 ani dela înființare. Readucerea acestui institut în Capitală se impune ca un imperativ categoric, reclamat de interese culturale și de prestigiu național, ca și de respectul față de instituțiile create anume în Capitală, de marii înaintași înțelegători, în frunte cu Carol Davila.

Cel puțin de astă dată ar trebui să se ia o hotărâre definitivă în chestiunea institutului, mai ales astăzi când suntem în preajma celui de-al VI-lea congres internațional al surdo-mușilor din întreaga lume, ce se va ține la București.

„Casa Tăcerii”, care este pe cale să se realizeze, având toate mijloacele de a o înfăptui, nu-și găsește terenul și cu toate intervențiile făcute la primăria municipiului Capitalei actele stau și acum în așteptarea hotărârii consiliului, deși fostul primar a pus o rezoluție favorabilă.

Un simplu cuvânt scris și o mare instituție națională de cultură pentru surdo-muși: „Casa Tăcerii” ar apărea în Capitala României Mari, înzestrată cu tot ce pretinde pedagogia modernă.

Sculptorul Dimitrie Leorda

Maxime și cugetări

Nu e dat oricui să fie o lumină, după care să-ne călăuzim, însă lumina, ori de unde ar veni ea, este de mare preț și se cuvine să luăm bine seama spre a nu o stinge și a rămâne în întuneric.

MARIA

Regina României

Voiajul dramatic al unui Surdo-mut

La sosirea acceleratului d'n Viena, în gara Subotica (Jugoslavia) a fost găsit agățat sub un vagon de clasa I-a un fierar vienez invalid surdo-mut.

Nenorocitul aproape mort de oboseală și de frig, a fost adus imediat la poliție unde i s'au dat îngrijirile medicale.

Din documentele găsite în buzunar s'a putut constata identitatea lui. Acest fierar surdo-mut a vrut să călătorească în felul acesta până în Turcia, unde spera că va găsi de lucru.

Expoziția sculptorului surdo-mușului Augustino Ambrozi

Sub auspiciile Federației artiștilor din Siria, a fost organizată a 10-a expoziție a marelui artist tăcut Ambrozi, al nostru.

Spunem al nostru, de oarece d-sa face parte din lumea surdo-mușilor.

La această frumoasă inițiativă au dat concursul muzeele, colecționarii publici și particulari. Au participat în total 3 continente repartizate în 8 state și 43 de orașe. Numărul total al operelor expuse au fost de 167.

Vizitatorii au fost în număr excepțional de mare și nu numai în orașul Graz dar din orice colț al republicii, precum și din Germania, Elveția, Italia, Ungaria, etc. Ambrozi este de mult o celebritate mondială.

Tânărul sculptor sărbătorește azi ziua sa onomastică împlinind 43 de ani. A început să modeleze

la etate de 13 ani și are 31 de ani de muncă rodnică pentru artă. Operile lui se socotesc cu mii, dintre cari numai 40 în proprietatea muzeelor, deoarece celelalte aparțin colecționariștilor particulari și prietenilor lui amatori.

În muzeul italian „Revoltella” se poate admira un reușit bust al Ducei și o lucrare executată în gips reprezentând capul lui Nietzsche. De asemenea d. Socrate Staucipulo, în vila lui din Grignano, un adevărat templu de artă, păstrează numeroase capodopere ale marelui artist.

Nu putem să încheiem acest articol fără a releva cum Ambrozi, față de mulți alți artiști surdo-muși, nicidecum n'a uitat prietenii lui suferinzi din Austria, în toate ocaziunile a dovedit atențiunea sa față de Societatea surdo-mușilor din Viena.

Încurajați munca Surdo - Mușilor

La sediul societății de surdo-muși, Splaiul Unirei No. 9 Et. II, s'a deschis dela 1 Martie a. c. un mare atelier de Croitorie de dame și haine barbătești; Cizmărie și covoare.

Toate lucrările se execută de mâinile surdo-mușilor cu o măiestrie și o îndemânare demnă.

De-odată, din-spre vagonul nisterial se simți par'ca ve un m.ros de cărpă arsă.

Domnu' Duma, care călătorește în vagonul imediat următor ministerial, se uită cu ochi în spre căteiușul mops din lele unei cucoane bătrâne delătura. Aceasta, la rândul ei, fiecee grasă și obeză, — își mână la nas, uitându-se ju prejor, aspră și acră.

Domnul controlor, care se rovăia cu oitenii de la urmă, și el m.ros de fum. Iși dă seama că viața d-lui Ministru cum va în primejdie. Lăsa decșopărlani în plata Domnului năvăli în spre vagonul ministerial.

— Un topor! Un topor! — c el răgușt, zgâitând din toate terile ușa de la baie, din căpăriile căreia se respirau vapuri de fum.

Cineva trase de semnalul de larmă, trenul stopă, iar ușa sparta. Aproape toți călătorii, larmați de oprirea bruscă a trenului, se adunară în jurul vagonului cu pricina.

Și, iată că prin fierberea și vaporurile multimi se auzi, pe neșteptate, un hohot asurzitor. A de-odată excelența sa domnului Ministru se ivi în pervazul ușii o fantasmă într'o roată de rumnă și de fum înecăcios. Cu urea sa se produse o valvătaie dintr'un cuptor de pâine.

— Uite-l pe Ganani — exclamă cucoana din mijlocul mulțimii, zărindu-l pe domnul Ministru în costumul lui Adam, cu capul gol, cu ochelarii-pe nas numai cu o prostire aruncată repezeală pe spinare, nedându-seama de nenorocirea ce se abătuse așa tam-nisam asupra capului d-sale.

Excelența sa însă, care din cauza spaimei și a fumului gros celor orbise și-l înecase aproape cu totul, umbla de colo până colo buimac de cap, orbăcând și răcnind cât îi țineau puterile, după ajutor.

Afară se insera. O ușoară adiere începu să sufle peste capetele privitorilor. Focul, — domnul Ministru, bătrân, obosit și supraincălzit de arșița de peste zi, adormise în baie cu țigărele aprinse în mână, aprinzând astfel propusul de pe marginea băii și apoi perdelele dela geamuri, — fu la repezeală stins, iar d-nealul fu suit de secretarul d-sale și de alții vre-o doi călători, îndărăt în vagon.

Astfel, trenul își reluă mersul ajungând în spre dimineață la țintă, — Ploești și apoi București.

Cred că ex-excelența sa nu va mai avea nicidecum poftă să se răcorească în baia vr'unui tren, și că va ține până la moarte mințile de pățania d-sale...

Informații

La 31 Octombrie anul trecut a avut loc la Copenhaga un bazar în scop filantropic în favoarea operelor Căminului Surdo mușilor și a fost organizat de d-na C. Becker, soția președintelui căminului. Mignonă și subțirică, dar câtă voință și splendid devotament a desfășurat pentru ca succesul să încoroneze eforturile sale.

Bazarul a adus suma de 4.160 coroane daneze, circa 200.000 lei.

O placă aplicată în str. Therese nr. 23 amintește că în această casă (neterminată) din str. Moulins unde abatele de L'Epée a deschis școala sa pentru surdo-muși, și unde muri la 23 Decembrie 1798. La 21 Iulie a aceluiaș an, după o altă placă comemorativă tot în str. Therese nr. 23, adunarea constituantă l'a ridicat pe abatele de L'Epée „la rangul acelor cetățeni cari au binemeritat dela umanitate și dela patrie”.

— Dar ce? Ce-mi tot bălbăi aici verzi și uscate, măi tu? Bilete aveți?

— Nu prea.
— Ei, asta-i. Câți sunteți?
— Șazăci și șinși.
— Bani aveți?
— Nici.
— Atunci... jos cu voi.

Un murmur întreg de revoltă se ridică din toate colțurile.

— Cum, don șăf; noi rumâni, în țara noastră, în trinu nost', să ni dai jios? Asta înclarcă numa' 'niata!... Pi noi niu suit don primar al nost', că miergim doară la cungrăsu' lui, mâncaiam chicioarii, tătuca Mihalachi.

— Ei și?